

Munkástanácsok Országos Szövetsége
National Federation of Workers' Councils

H-1125 Budapest Szarvas Gábor út 9/b.

Tel: (36-1) 275-1445, 275-1460, 275-1480 Fax: (36-1) 394-2802 E-mail: mosz@munkastanacsok.hu www.munkastanacsok.hu

Munkástanácsok Országos Szövetsége
javaslat

a szakszervezetek változásbejegyzési/nyilvántartásba vételi eljárásával kapcsolatban

Magyarországon a szakszervezetek az egyesület jogi formájában végzik tevékenységüket, az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (továbbiakban: Ectv.) 4. § (1) bekezdése szerint annak egy különös formájú típusaként, így elismerésükhöz először az egyesületi „minőség” jogi feltételeit szükséges teljesíteniük. A szakszervezet alapítására, szervezetére, annak változásaira, illetve magára a működésre is az egyesületekre vonatkozó szabályok vonatkoznak, így jogállására alkalmazni kell a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (továbbiakban: Ptk.) egyesületekre vonatkozó rendelkezéseit,¹ továbbá az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvényt (továbbiakban: Cnytv.). Az egyesülési jogot nem csak természetes személyek, hanem jogi személyek is gyakorolhatják, így létrehozhatók a szakszervezeti szövetségek, melyeknek értelemszerűen csak önállóan bejegyzett, jellemzően természetes személy tagokat tömörítő szakszervezetek a tagjai.²

Jelentős probléma a gyakorlatban, hogy hosszú ideig (számos esetben akár hónapokig) elhúzódó változásbejegyzési eljárásokkal találkozunk, amely jelenség amellet, hogy működési problémákat is generál (gondoljunk például az egyesület jogügyleti képességével kapcsolatos kérdésekre, különösen a képviselő személyének változása esetén, amíg az nem jelenik meg a közhiteles nyilvántartásban³), feleslegesen terheli a munkaügyi kapcsolatok érdemi működését is (különös tekintettel a kollektív szerződések megkötésére és módosítására, illetve a szakszervezet munkáltatóval folytatott konzultációjára), amelynek konkrét következménye és hatása van a munkavállalók gazdasági és szociális érdekeire is.

Amennyiben a szakszervezet nem az egyszerűsített nyilvántartásba vételi eljárás lefolytatását kéri – ami a gyakorlatban szinte egyáltalán nem jellemző, illetve az ehhez szükséges mintaokirat alapján készült alapszabály sem alkalmazott –, a Cnytv. vonatkozó 30. § (1) bekezdése szerint a bírósági ügyintézési határidő hatvan nap, ami a Cnytv. 37. § (1) bekezdése alapján irányadó a változásbejegyzési eljárásra is.

¹ Az egyesületre vonatkozó részletszabályokat a Ptk. 3:63–3:87. §-ai tartalmazzák.

² Az Ectv. 4. § (3) szerint a szövetség olyan egyesület, amely két tag részvételével is alapítható, működtethető. A szövetség tagja egyesület, alapítvány, egyéb jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet vagy civil társaság lehet; szövetség tagja természetes személy nem lehet.

³ A névjegyzék a 2011. évi CLXXXI. törvény 86.§ (1) bekezdése szerint közhiteles. Elérhető itt: <https://birosag.hu/civil-szervezetek-nevjegyzeke>

Az egyszerűsített nyilvántartásba vételi eljárás azonban a változásbejegyzési eljárásra nem vonatkozik.

Álláspontunk szerint ezért a szakszervezetekre egy speciális, egyfajta „*sui generis*” polgári jogi (az egyesületi jogot, mint mögöttes joganyagot alkalmazva) és kapcsolódó eljárásjogi szabályozást lenne szükséges alkotni, amely jóval rövidebb bírósági ügyintézési határidőket tenne lehetővé, különösen a nyilvántartásba vétel és az egyes változásbejegyzési aktusok során, a gazdasági társaságokéhoz hasonló módon. Életszerűtlen, hogy míg egy gazdasági társaság (munkáltatói oldal) rendkívül rövid időtartam alatt jöhet létre és a különböző cégjogi és vállalati szerkezetátalakulások is számos esetben csekély időt kívánnak meg (nagyon helyesen), addig a munkaügyi kapcsolatok másik párja (a munkavállalói oldalt képviselő szakszervezetek) számára ez jóval hosszabb eljárási időtartamot és ellentmondásoktól sem mentes bírói gyakorlatot jelent. Egy képletes példával élve: egy betéti társaság vagy egy korlátolt felelősségű társaság esetében az ügyvezető változásához kapcsolódó változásbejegyzési végzés akár 24 órán belül megszületik a cégbíróság részéről a cég kérelme alapján, ugyanez egy szakszervezet (szakszervezeti szövetség) esetében elképzelhetetlen a jelenlegi „60 napos” eljárási határidő miatt. Megjegyezzük, hogy a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) Igazgatótanács Egyesülési Szabadság Bizottságának (CFA)⁴ joggyakorlata is rögzíti, hogy a jogszabályok által előírt *hónapos* időtartam észszerű egy szervezet nyilvántartásba vételére.⁵

Kérjük, hogy fontolják meg a Cnytv. módosítását oly módon, hogy az egyszerűsített (nyilvántartásba vételi) eljárás keretében a változásbejegyzési kérelem alapján indult polgári nemperes eljárásban is egy rövid, tizenöt napos határidővel szülessen meg a végzés. Így, ha a nyilvántartásba vételi/változásbejegyzési kérelem áttételének vagy hiánypótlási felhívás kiadását mellőzve történő visszautasításának nincs helye, és nem kell a kérelmezőt a hiányok pótlására felhívni, vagy a kérelmező a hiánypótlási kötelezettségének eleget tett, a bíróság a **szakszervezetet (szakszervezeti szövetséget)** legkésőbb a kérelem benyújtásától számított **tizenöt** napon belül nyilvántartásba veszi, vagy a változásbejegyzési kérelemben szereplő adatokat nyilvántartásba veszi.

Budapest, 2024. február 23.

Dr. Szabó Imre Szilárd, PhD
ügyvezető alelnök, ügyvéd

⁴ Committee on Freedom of Association

⁵ 337th Report, Case No. 2244, para. 1261. Lásd: Freedom of Association ILO, Digest of decisions and principles of the Freedom of Association Committee of the Governing Body of the ILO, Fifth (revised) edition. 63. o.